

PLÁN ČINNOSTI KULTÚRNEJ INŠTITÚCIE

NA ROK 2019 :

BÁBKOVÉ DIVADLO NA RÁZCESTÍ

Banská Bystrica.

Komentár Zriaďovateľ BBSK (Program 010 Kultúra, podprogram 01001 Divadlá):

UKAZOVATEĽ	PLÁN BBSK 2018	SKUTOČNOSŤ 2018
Počet premiér divadla za rok (K1)	4	2 (finančne pokryté v rozpočte BBSK)
Počet odohraných predstavení divadla na domácej scéne za rok (K2)	250	
Počet odohraných predstavení divadla v SR a v zahraničí za rok (hostovanie, K3)	50	
Počet návštevníkov na predstaveniach odohraných divadlom na domácej scéne za rok (K4)	14.000	
Počet predstavení divadla v zahraničí za rok	2	
Príjmy divadla (stanovené VÚC) K5	142 850	

K merateľným ukazovateľom, všeobecne:

K merateľným ukazovateľom sme zasielali viacero pripomienok v r. 2017 a súčasne aj začiatkom roku 2018, vid'. plán v r. 2018. Pokým boli merateľné ukazovatele sprievodným javom vypovedajúcim o činnosti organizácie, neriešili sme daný jav. Podľa nášho názoru o tvorivosti a sile divadla nevypovedajú len merateľné ukazovatele. (To potvrdzujú umelecké výsledky nášho divadla.) Keďže sa v r. 2018 stali – bez hlbšej diskusie s nami – východiskami, na základe ktorých sa má posudzovať činnosť organizácie a vedenia divadla, rozhodli sme sa tejto téme venovať detailne a znovu otvoriť túto tému.

V r. 2017 sme vypracovali v BDNR štúdiu ohľadom analýzy stavu a výskytu merateľných ukazovateľov v ostatných bábkových divadlách a divadlách na SK. Štúdiu sme rozposlali všetkým kompetentným, vrátane odboru kultúry. Informáciami z tejto štúdie sa nikto z kompetentných nezaoberal, hoci má základnú výpovednú hodnotu.

Súčasne sme v tieto dni preverili informácie o merateľných ukazovateľoch ohľadom dnešného stavu v divadlách na SK, zriaďovaných VÚC a MK SR.

Divadlá (veľké činoherné a operné kolosy zriaďované MK SR) majú dva ukazovatele:

1/ počet odohratých predstavení (vrátane host'ovania, zájazdov):

2/ príjmy stanovené podľa možností personálnych a priestorových v danom divadle.

Konzultácie prebiehajú každý rok, alebo koncom roku. ŽIADNE DIVADLO NEDOSTANE DANÉ ÚLOHY BEZ KONZULTÁCIE ALEBO DISKUSIE v danom roku. Podmienky vo vnútri divadla i vonkajšie okolnosti sa každý rok preverujú.

Výpočet príjmov pre divadlo nie je odvodený z objemu mzdových prostriedkov, prislúchajúcich odvodov a bežných výdavkov na tovary a služby (tento objem nevytvára o produktivite a tvorivosti daného divadla). Viac uvádzame v bode týkajúcom sa danej problematiky. ¹ Nie je nám známe, na základe čoho, a prečo bol stanovený takýto model výpočtu príjmov. Nezodpovedá divadelnej praxi na SK a ani v okolitých krajinách.

Uvedomili sme si, a nie je nám známe, preto by sme sa radi dozvedeli, prečo nadväzujeme na rozhodnutia odboru kultúry v r. 2015 – 2017, v časoch najväčšej kultúrnej krízy, počas riadenia predsedu ĽSNS. Rozhodnutia, ktoré v danom čase vznikli, neboli výsledkom partnerskej diskusie na odbornej úrovni, ale vznikali pod tlakom a v atmosfére likvidácie niektorých kultúrnych organizácií (konkrétne Divadla Štúdia Tanca a BDNR).

K merateľným ukazovateľom, stručne:

K1: premiéry: Nie je možné zaviazať organizáciu k plneniu niečoho, na čo nemá dané prostriedky, alebo dané prostriedky získava fakultatívne z grantových zdrojov. Organizácia dopredu nemôže vedieť, koľko jej prideli FPU, alebo koľko získa z iných zdrojov. (Divadlá na SK, ktoré majú presne stanovený počet premiér, ich majú stanovený podľa výšky pridelenej dotácie daného VÚC, MK SR, čiže na koľko premiér sú účelovo pridelené financie, na toľko sú zviazané tvorbou premiér.)

K2 – K3. Počet odohraných predstavení divadla na domácej scéne za rok, počet odohraných predstavení divadla v SR a v zahraničí za rok (250+50), celkom 300.

300 predstavení doma a na zájazdoch je neúmerne vysoký počet pre našu organizáciu. Súbežne divadlo vyvíja tzv. para divadelné aktivity, ktoré školy požadujú ako vzdelávacie programy. Písali sme o tom viackrát a analyzovali daný stav, a pokiaľ to šlo, sme udržali takýto nadštandardný model hrania. (Sme najmenšie bábkové divadlo na Slovensku!, personálne podhodnotené v umeleckom súbore a v javiskovej technike, jeden zvukár, jeden osvetľovač, to má vplyv na hranie, um. súbor prirodzene starne, nerozširujú sa miesta pre nových členov, atď.) 300 predstavení za obdobie 9. plných pracovných mesiacov (dva mesiace letné prázdniny, mesiac tvoria dokopy sviatky zimné, plus začiatok septembra, kedy sa

¹ Informácie zo dňa 17.2. 2019 od p. riaditeľky odboru rozpočtu a účtovníctva MK SR, Ing. Denisy Hargašovej.

školy rozbiehajú a nechodia do divadla) to je na 20 pracovných dní 30 akcií/predstavení, bez ohľadu na skúškové obdobie. To býva 6 – 8 týždňov. K týmto výkonom treba teda pripočítať 2 - 4 skúškové obdobia. To znásobuje ďalšie pracovné aktivity divadla a kumuluje pracovné nasadenie. Je zrejmé, aké vysoké pracovné nasadenie má BDNR. Po piatich rokoch sa tento model v súčasných personálnych a priestorových podmienkach prakticky nedá ďalej udržať. (Máme k dispozícii jednu sálu a malú skúšobňu, písali sme o probléme zvukára, osvetľovača v jednej osobe, nie je možné, aby toľko pracoval jeden človek... Odbor kultúry nie je zatiaľ prístupný myšlienkam o zmene organizačnej štruktúry BDNR a pod.)

Daný ukazovateľ nemá žiadne divadlo na SK, bez ohľadu na žáner. Ako merateľný ukazovateľ sa udáva v slovenských divadlách počet odohratých predstavení za rok (bez ohľadu na akej scéne, na hostovanie a pod. A je známy v divadlách zriaďovaných MK SR, tento typ MU majú v bd v Košiciach.

K4. Návštevnosť na domácej scéne.

Opäť opakujeme, čo sme veľakrát písali. Od r. 2010 návštevnosť divákov a diváčok klesá kvôli poklesu demografickej krivky. Rovnako sme uvádzali relevantný údaj z odboru školstva z Mestského úradu BB z r. 2017, z ktorého vyplýva, že detí navštevujúcich MŠ a ZŠ v meste BB a v okolí je **7. 500**. V prípade BDNR tento ukazovateľ nevypovedá presne o počte divákov/diváčok, ktorí a ktoré navštívia predstavenia BDNR. Činnosť nášho divadla je špecifická oproti iným divadlám.

Z nášho zamerania (na rozdiel od iných divadiel v kraji) vyplýva, že hráme značný počet malých predstavení mimo domácej scény, priamo v materských škôlkach v Banskej Bystrici, v družinách ZŠ, alebo na iných akciách v okolí BB a pod. V r. 2018 návštevnosť mimo domácej scény činila **4.558**, na domácej scéne bolo **12. 626** divákov/diváčok. BDNR je stanovením takéhoto MU nútené ignorovať niekoľko tisíc divákov/čiek. Návštevnosť na domácej scéne je v prípade BDNR veľmi variabilná, keďže máme polovicu repertoáru zloženého z menších predstavení pre malé deti a batolátá, kde je obmedzená kapacita do 30/50 ľudí.

Naše otázky smerujú k diskusii: prečo diváci a diváčky mimo scény nepatria do diváckej obce BDNR a čím sa odlišujú od divákov domácej scény, keď platia rovnako a chodia na tie isté predstavenia, pričom odohratie takýchto predstavení si vyžaduje rovnaký výkon a profesionalitu, ako v prípade domácej scény?

Tiež by sme radi pochopili, podľa čoho sa stanovuje ukazovateľ návštevnosti. Ak nie sú pre odbor kultúry podstatní diváci a diváčky mimo domácej scény, žiadame upraviť tento ukazovateľ na 12. 000 (viackrát sme to avizovali). Alebo uvádzať len koeficient návštevnosti.

2. RIADENIE ORGANIZÁCIE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE ostáva nezmenené pre r. 2019.

3. PERSONÁLNE OBSADENIE sa riadi Organizačnou štruktúrou, ktorá platí od februára 2017. Od r. 2019 sa situácia ohľadom platov (dlhodobo kritizované nízke platy v kultúre) zlepšila zmenou zákona, a zvýšením platov podľa Zákon č. [318/2018 Z. z.](#), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. [553/2003 Z. z.](#) o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

4. TECHNICKÉ ZABEZPEČENIE.

PRIDELENÉ KAPITÁLOVÉ PROSTRIEDKY pre rok 2019.

- Vypracovanie štúdie na veľkú sálu BDNR, do konca roka
- Výmena a oprava okien a dverí v budove, do konca roka,
- Výmena a nákup svetelnej techniky, do konca roku;

Dostavba divadla.

V minulom roku sa v spolupráci s odborom kultúry začala riešiť téma výstavby veľkej sály BDNR, ktorá sa nezrealizovala pri rekonštrukcii divadla v r. 1996-2000. Nevyhovujúce podmienky, v ktorých BDNR pôsobí, sa po osemnástich rokoch prejavujú v rôznych oblastiach života divadla: nekomfortné podmienky pre verejnosť v malej sále, má nízku kapacitu a pri väčšej kapacite sa diváci/diváčky tlačia v malom priestore, (sála mala slúžiť ako skúšobňa, max. s kapacitou 40-50 ľudí, veľakrát hrávame pre 80-100 divákov, diváčok), nedostačujúce verejné priestory, žiadne technické zázemie, nedostatok skladových priestorov, dve malé miestnosti pre 8 profesionálnych hercov, problémy s prácou v ateliéroch atď.

BDNR má v pláne zrealizovať odbornú architektonickú súťaž na ideový zámer výstavby novej sály BDNR.

Výmena a oprava okien a dverí v budove, rovnako ako výmena a nákup svetelnej techniky sa bude realizovať v zmysle pridelených kapitálových prostriedkov počas letných prázdnin v divadle.

5. VNÚTORNÁ KONTROLA ostáva nezmenené pre r. 2019.

II.

REPERTOÁR DIVADLA

PRE DETI OSTÁVA V REPERTOÁRI DIVADLA 24 TITULOV pre všetky vekové kategórie detí, od desiatich mesiacov po staršie deti. PRE DOSPELÝCH CELKOM 16 TITULOV.

Naša organizácia bola roky naozaj veľmi úspešná v získavaní grantov, umelecký tandem I. Škripková – M. Pecko vytvoril zaujímavý program a mnohé inscenácie boli oceňované odborne i laicky, a sú stále na repertoári divadla. Dramaturgický plán sa vyvíja, je to tvorivý proces, preto v súčasnosti vedenie prehodnocuje niektoré línie programu, uvažuje o zmenách vo vnútri programu a o stave umeleckého súboru. Nové tandemy si vyžadujú iné finančné prostriedky, majú iný vzťah k divadlu a pod. Analyzujeme stav v akom sa nachádza tvorba pre deti a mladých ľudí v tomto regióne. Posledné dva roky sme zistili veľký počet nezávislých skupín, ktoré hrajú pravidelne v materských škôlkach, pre deti. V regióne operuje 10-12 skupín absolventov AU a pod., hrajú veľmi lacno, za 0.50 a 1. eur, navyše vznik Divadla pod balkónom spôsobil, že väčšina materských škôlok v Sásovej navštevuje toto divadlo, lebo je to blízko a nemusia platiť autobus a pod. Problémom je tiež generačná výmena pedagogických pracovníkov/čiek na stredných školách, mladší kolegovia a kolegyně nepovažujú divadlo za súčasť vzdelávacieho procesu, ako to bolo predtým, ďalším je stagnácia komunikácie na fakultách UMB, a v neposlednom rade túžba verejnosti po lacnej zábave a konzume bez ohľadu na vekové kategórie atď. Je veľa činiteľov, ktoré vstupujú do repertoárovej politiky. Preto tento rok vnímame ako prehodnocovanie daného repertoáru a činnosti dramaturgie divadla.

OSTATNÉ PREDSTAVENIA

(do týchto predstavení sa zahrňujú predstavenia iných žánrov, multikultúrne produkcie, mimodivadelné aktivity - literárne programy, koncerty hudobných telies divadiel a pod. označujeme ich spoločným názvom paradivadelné aktivity.)

BDNR vždy praktizovalo divadelno-vzdelávacie programy, obohacovali činnosť a ponuku divadla. Túto ponuku momentálne aktualizujeme a hľadáme nové formy pre školy. V BDNR pracuje DRAMAKLUB pod vedením herečky Márie Šamajovej a Tvorivé písanie pod vedením Ivety Škripkovej, ktoré sa koná v spolupráci s Divadelným ústavom v Bratislave. Výsledkom práce detí je spoločná prezentácia na konci školského roku.

Pravidelným podujatím, ktoré propaguje činnosť divadiel je akcia Divadelného ústavu Noc divadiel, do ktorého sa zapájame. V zmysle daného zamerania budeme pokračovať v napĺňaní grantového projektu Demokracia na školách a čakáme na výsledky grantového kola ohľadom spolupráce s rómskou komunitou.

FESTIVALY

V r. 2019 sa nekoná festival Bábkarská Bystrica. Prípravy na festival v r. 2020 však prebiehajú, pretože budúci rok je súčasne Rokom divadla na Slovensku.

EDIČNÁ ČINNOSŤ pokračuje v predchádzajúcom zameraní, mesačné programové plagáty, bulletiny k premiéram a na webovej stránke divadla pribudnú v elektronickej podobe Zvesti divadla na Rázcestí ako newsletter.

GRANTY

Pre rok 2019/2020 sme podali päť grantov na Fond pre podporu v oblasti tvorby javiskového diela, a v rámci mobilít. Súčasne grant na USA ambasádu ohľadom podpory projektu rozprávky americkej autorky M. Williams Zamatový zajačik. Čakáme na výsledky dvoch grantov z Ministerstva starostlivosti a Úradu vlády.

SPOLUPRÁCA S INÝMI SUBJEKTAMI A ORGANIZÁCIAMI

Zameranie spolupráce v r. 2019 ostáva nezmenené, viď. vyhodnotenie činnosti pre r. 2018.

Spolupracujeme s kultúrnou a literárnou obcou, ako aj spoločenskými organizáciami, združeniami, školami všetkých typov, rovnako so všetkými typmi orgánov štátnej správy a privátnych subjektov a to na domácej pôde a v zahraničí. Rovnako spolupracujeme s organizáciami v mimovládnom sektore. Divadlo naďalej spolupracuje so základnými a strednými školami, materskými školami a súkromnými materskými školami a súkromnými základnými školami nielen v Banskej Bystrici a okolí, ale snažíme sa aj o spoluprácu v ostatných regiónoch Slovenska. K novým kontaktom a formám spolupráce patria seniorské kluby v meste Banská Bystrica, rómska komunita.

HOSPODÁRENIE, PRIDELENÝ LIMIT VLASTNÝCH PRÍJMOV.

Táto časť je komentár 5, ide o výšku prideleného limitu dosiahnutých vlastných príjmov, ktorá nám bola oznámená BDNR listom 11. februára 2019.

Ako sme uviedli vo všeobecnej časti, žiadne divadlo na SK nemá týmto spôsobom stanovenú výšku príjmov. Navyše bez priamej konzultácie s divadlom. MK SR stanovuje divadlám vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti výšku príjmov, avšak podľa personálnych a materiálnych podmienok daného divadla.

Výpočet príjmov pre divadlo nie je odvodený z objemu mzdových prostriedkov, prislúchajúcich odvodov a bežných výdavkov na tovary a služby, pretože tento objem nevypovedá o produktivite a tvorivosti daného divadla. Znovu podčiarkujeme, že odborom kultúry určený výpočet nezodpovedá divadelnej praxi na SK a ani v okolitých krajinách.

Nie je nám známe, na základe čoho, a prečo bol stanovený takýto model výpočtu príjmov pre organizáciu pred štyrmi rokmi. Ani prečo v súčasnosti nadväzujeme na toto obdobie riadenia kultúry.

Upozorňujeme na to, že napriek zvýšeniu miezd (boli dlhodobu podpriemerné v kultúre) nedošlo priamoúmerne k zmenám počtu pracovníkov v divadle, alebo zmenám kapacity sály. Naše personálne a materiálne podmienky ostali na tej istej úrovni. (Keby v divadle nedošlo k zvýšeniu miezd, čo spôsobila novela zákona o odmeňovaní v r. 2019, výška stanovených príjmov by bola úplne iná, čo je obrovský precedens.)

Naši pracovníci majú zvýšené mzdy, ale to neznamená, že sa zmenili podmienky na nárast produktivity práce, personálne a materiálne zdroje ostali tie isté.

Možnosti ako môžeme zvýšiť príjmy pri danom objeme pracovníkov/čok sú:

1/ zvýšenie ceny lístkov pre deti a rodičov o 100%, tj. z 2, 50 a 3 eur, na 5 a 6 eur pre deti a rodičov;

2/ hranie divadelných predstavení vo veľkých sálach kultúrnych domov s kapacitou minimálne 300 divákov/čok.

Zvýšiť vstupné do bábkového divadla pre deti a rodičov, či školy (stredné, základné) o 100% by bolo veľmi kontraproduktívnym opatrením, navyše nezaručuje výšku návštevnosti (skôr naopak).

Hrať vo veľkých sálach kultúrnych domov, aby sme naplnili výšku vami stanovených príjmov, by sa dotklo polovice predstavení z počtu predstavení v repertoári, čiže okolo 150 ročne, aby sme zabezpečili príjmy na úrovni 100. tisíc eur. To nie je operatívne možné, nemáme repertoár do veľkých sál, a z nášho pohľadu to nie je ani kultúrne žiadúce vzhľadom na stav kultúrnych domov, atď.

V prílohe prikladáme tabuľku, ktorá ukazuje situáciu ohľadom príjmov divadla a možnosti za posledných päť rokov.

Sme veľmi úspešné divadlo, otvorené komunikácii, preto nechápeme, že takéto rozhodnutie sa učinilo bez spoločnej konzultácie, hneď ako sa dané skutočnosti objavili. Odbor kultúry predsa pozná možnosti a vyhodnotenia svojich organizácií...

Ak divadlo organizuje festival je schopné získať vyššiu sumu na grantoch z FPU, inak je výška príjmov za služby a tovary pomerne rovnaká a mení sa v závislosti od získaných grantov (tie sa nedajú predpokladať).

Preto Vás žiadame o prehodnotenie merateľných ukazovateľov, o odbornú diskusiu ohľadom MÚ a stanoveného limitu príjmov organizácie. Súčasný výpočet považujeme za model, ktorý nemá odbornú oporu v praxi žiadneho divadla na SK v správe VÚC a MK SR, a nerešpektuje špecifiká a prevádzku daného divadla.

My sme viackrát avizovali, stačí si pozrieť naše vyhodnotenia, že príjmy divadla sú v súčasnom režime (personálne obsadenie, priestory a technické

zabezpečenie) na hranici možností. Predpokladáme, že nám všetkým ide o spoločnú vec, takže veríme v konštruktívnu diskusiu na dané témy.

Vypracovala:

IVETA ŠKRIPKOVÁ, riaditeľka divadla
Ekonomické podklady: Ing. Ján Kapusta

V Banskej Bystrici 19. február 2019